

Mijn vermogen en de AWBZ

OSCAR DE GROOT & JACQUELINE TIJSSEN

MIJN VERMOGEN EN DE AWBZ

klaar voor de notaris deel 4

EPN®

Vereniging van Estate Planners in het Notariaat

Consumentenbond

1^e druk, mei 2014

Eerder verschenen in deze reeks:

1. Het levenstestament
2. Samenwonen
3. De rol van de executeur

© 2014, Consumentenbond, Den Haag en EPN

Auteursrechten op tekst, tabellen en illustraties voorbehouden

Inlichtingen Consumentenbond

Deze uitgave is tot stand gekomen in samenwerking met de Vereniging van Estate Planners in het Notariaat (EPN)

Auteurs: Oscar de Groot (notaris en estate planner) en Jacqueline Tijssen (kandidaat-notaris en estate planner)

Eindredactie: Aniel Autar (voorzitter EPN) en Georgie Dom (Consumentenbond)

Grafische verzorging: Puur Publishers/Nanette van Mourik, Maartje Vermeer

Tekeningen: Ad Oskam

Foto omslag: iStockphoto

ISBN 978 90 5951 2672

NUR 822

Behoudens uitzonderingen door de wet gesteld, mag zonder schriftelijke toestemming van de rechthebbende op het auteursrecht c.q. de uitgever van deze uitgave, door de rechthebbende(n) gemachtigd namens hem op te treden, niets uit deze uitgave worden veeleenvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of anderszins, hetgeen ook van toepassing is op de gehele of gedeeltelijke bewerking. De uitgever is met uitsluiting van ieder ander gerechtigd de door derden verschuldigde vergoedingen voor kopiëren, als bedoeld in artikel 17 lid 2, Auteurswet 1912 en in het KB van 20 juni 1974 (Stb. 351) ex artikel 16B Auteurswet 1912, te innen en/of daartoe in en buiten rechte op te treden. Hoewel de gegevens in dit boek met grote zorgvuldigheid zijn bijeengebracht, aanvaardt de uitgever geen aansprakelijkheid voor eventuele (zet) fouten of onvolledigheden. De uitgever heeft ernaar gestreefd de rechten van derden zo goed mogelijk te regelen; degenen die desondanks menen zekere rechten te kunnen doen gelden, kunnen zich tot de uitgever wenden.

Inhoud

Voorwoord	8
Inleiding	9
01 De AWBZ	11
1.1 Wat is de AWBZ?	12
1.1a Geschiedenis	12
1.2 Hoe zit de AWBZ in elkaar?	14
1.2a Indicatiestelling	15
1.3 De financiering van de AWBZ	15
1.3a Uitvoering	16
1.3b Twee soorten	16
1.3c De hoogte van de eigen bijdrage voor zorg met verblijf	18
02 De inkomsten-belasting en de AWBZ	21
2.1 Uw huishouden	23
2.1a Fiscaal partnerschap	23
2.1b Echtgenoot volgens de AWBZ	24
2.2 Het boxensysteem	25
2.2a Box 1. Inkomen uit werk en eigen woning	26
2.2b Box 2. Inkomen uit aanmerkelijk belang	29
2.2c Box 3. Inkomen uit sparen en beleggen	30
2.2d Heffingskortingen en algemene heffingskorting	31
2.3 Eigen bijdrage AWBZ	32
2.3a Peiljaar	33
2.3b Berekening	33
2.3c Voorbeelden	35

03	Slim schenken	39
3.1	Wat is een schenking?	42
3.2	Hoe schenkt u?	42
3.2a	In contanten	42
3.2b	Op papier	43
3.3	Wie mag schenken of ontvangen?	45
3.3a	Onderbewindstelling	45
3.4	Schenking onder voorwaarden	46
3.4a	Uitsluitingsclausule	47
3.4b	Bewind	48
3.4c	Inbreng	48
3.4d	Herroepen	49
3.4e	Tweetrapsschenking	50
3.5	Wanneer behoort de schenking niet meer tot uw vermogen?	51
3.6	Schenkbelasting	51
3.6a	Vrijstellingen	52
3.6b	Tarieven	56
04	Slim nalaten	57
4.1	De wettelijke verdeling	58
4.1a	Het kindsdeel en de inkomstenbelasting	60
4.2	Kindsdeel gebruiken	60
4.2a	Kindsdeel uitkeren	61
4.2b	Via aanpassing van het testament	62
4.3	Echte verdeling van de nalatenschap	63
4.3a	Binnen drie maanden	65
4.4	Neem uw kleinkinderen op in uw testament	66
4.5	En wat als u geen kinderen heeft?	67
4.5a	Tweetrapstestament	68
05	Andere opties	69
5.1	Omzetting van vermogen	71
5.1a	Omzetting naar roerende zaken	71
5.1b	Omzetting naar groene beleggingen en natuurterreinen	72
5.2	Omzetting naar box 1-vermogen	72
5.2a	Koop een eigen woning	72
5.2b	Los uw hypotheek af	73

5.3	Omzetting naar box 2-vermogen	73
5.3a	Winstuitkering	73
5.3b	Kanttekeningen	74
5.4	Overdracht van de woning aan de kinderen	75
5.4a	Met woonrecht	76
5.4b	Terughuren	76

Voorwoord

U heeft het vierde boekje uit de serie *Klaar voor de notaris* in handen. Sinds de wijzigingen in de AWBZ op 1 januari 2013 willen veel mensen voorkomen dat zij bij opname in een zorginstelling verplicht worden hun vermogen op te eten in de vorm van een hoge eigen bijdrage. Geen wonder dat het lezerspanel van de Consumentenbond ons adviseerde dit onderwerp te behandelen. In dit boekje wordt geen politiek standpunt ingenomen, maar wordt de wettelijke regeling toegelicht. Ook worden enkele manieren besproken waarmee u de eigen bijdrage voor de AWBZ zou kunnen verminderen.

Het is belangrijk dat u beseft dat dit soms niet kan, bijvoorbeeld omdat u een hoge pensioenuitkering ontvangt.

Als dat wel mogelijk is, zult u naar de notaris moeten om dit te regelen. Met de serie *Klaar voor de notaris* krijgt u handvatten aangereikt om u goed voor te bereiden op uw gesprek met hem, zodat u de juiste vragen op het juiste moment kunt stellen.

De titels die in deze serie verschijnen, zijn het resultaat van samenwerking tussen de Consumentenbond en de EPN, de Vereniging van Estate Planners in het Notariaat (EPN). Om de aansluiting op de notariële praktijk te waarborgen, zijn de auteurs van de boekjes uit deze serie afkomstig uit die praktijk. Achter in dit boekje vindt u meer informatie over de Consumentenbond en de EPN.

Het volgende boekje in deze reeks zal in het najaar van 2014 verschijnen.

Aniel Autar

voorzitter EPN

Den Haag, mei 2014

Inleiding

Sinds 2013 speelt het eigen vermogen weer een rol als u onverhoopt wordt opgenomen in een zorginstelling, verzorging thuis krijgt, hulp bij het huishouden of een voorziening of hulpmiddel nodig heeft. Hoe hoger dat vermogen, hoe hoger de eigen bijdrage voor de Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten (AWBZ) en de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo). Veel senioren maken zich hierover zorgen.

Dit boekje vertelt u hoe de AWBZ in elkaar steekt (hoofdstuk 1), hoe de eigen bijdrage voor de AWBZ wordt berekend (hoofdstuk 2) en daarna hoe u maatregelen kunt treffen om eventueel uw eigen bijdrage te verlagen via vermindering van uw vermogen. Dat kan via slim schenken (hoofdstuk 3) en slim nalaten (hoofdstuk 4), maar ook op andere manieren (hoofdstuk 5).

Voordat u dergelijke maatregelen neemt, moet u zich afvragen in hoeverre ze nodig zijn. Laat u daarover voorlichten door de notaris.

Daarnaast – en misschien moet u daar zelfs mee beginnen – kunt u op de website van het Centraal Administratie Kantoor (CAK; www.hetcak.nl) een berekening maken van de eigen bijdrage die u verschuldigd bent als u zou worden opgenomen. Niet voor iedereen is deze eigen bijdrage zo hoog als het op het eerste gezicht lijkt. Verder geldt voor degenen die een hoger inkomen hebben, dat soms door dat inkomen al de maximale eigen bijdrage is verschuldigd zodat verlaging van het eigen vermogen geen effect heeft.

Nog een kanttekening. Bij de behandeling in het parlement van het wetsvoorstel voor wijziging van de eigenbijdrageregeling voor de AWBZ in 2012, is aangegeven dat men vóór 2015 het resultaat van de nieuwe regels in de praktijk zal evalueren. Of men die termijn haalt, is afwachten. Maar dit kan van alles betekenen. Misschien blijven de regels voorlopig onveranderd, maar het kan ook zijn dat ze worden aangescherpt.

Inmiddels is duidelijk dat veel mensen hun vermogen verminderen uit angst voor de eigen bijdrage voor de AWBZ. Uit de parlementaire behan-

deling van de nieuwe regels per 1 januari 2013 blijkt dat de regering dat niet heeft voorzien. Wellicht dat dit ertoe leidt dat het verminderen van het vermogen ter verlaging van de eigen bijdrage in de toekomst niet zo gemakkelijk meer zal gaan.

Verder zal, naar verwachting in 2015, het een en ander veranderen in de zorg. Uitgangspunt zal zijn dat mensen zo lang mogelijk thuis blijven. De zorg die thuis wordt ontvangen, zal door de gemeenten en ziektekostenverzekeraars moeten worden georganiseerd en valt onder de aangepaste Wmo.

De zorg met verblijf voor mensen met een lichamelijke of geestelijke aandoening voor wie permanent toezicht en zorg zijn vereist, blijft bestaan, maar komt te vallen onder de (nieuwe) Wet langdurige zorg.

Uit de toelichting op de nieuwe wetten (die inmiddels ter behandeling aan de Tweede Kamer zijn gezonden) blijkt dat de eigen bijdrage blijft en zal lijken op de eigenbijdrageregeling voor de AWBZ, die in dit boekje wordt behandeld.

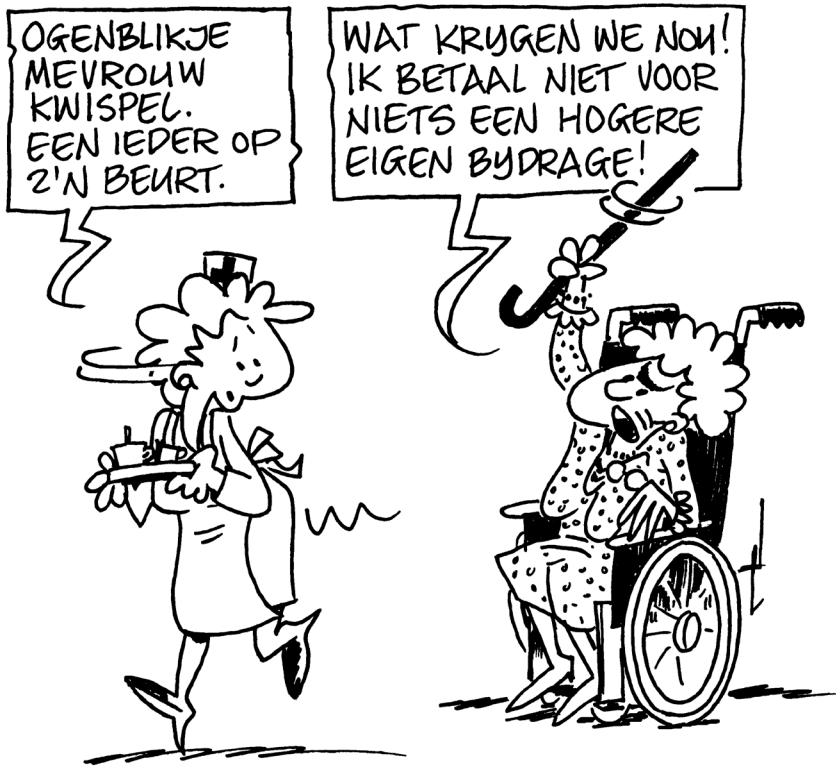
In beide nieuwe wetten zal zowel uw inkomen als uw vermogen meetellen. Uiteraard zal nog moeten blijken of de eigen bijdrage daarbij verder wordt verhoogd.

Hoe dan ook, deze toekomstige ontwikkeling maakt de inhoud van dit boekje alleen maar actueler en nuttiger.

01

DE AWBZ

In dit hoofdstuk leest u kort over het ontstaan van de huidige AWBZ-regeling en wat die regeling precies inhoudt.

1.1 Wat is de AWBZ?

De AWBZ, de Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten, is een verplichte, collectieve ziektekostenverzekering voor risico's die mensen zelf niet kunnen verzekeren, omdat het veelal risico's betreft die hoge kosten met zich mee kunnen brengen. De wet regelt onder andere de financiering van zorg voor mensen met een handicap, of een psychische of lichamelijke aandoening.

1.1a Geschiedenis

De AWBZ kent een roerige geschiedenis, sinds zijn invoering op 1 januari 1968. Men kwam toen tot het besef dat in toenemende mate vrijwel niemand in staat was de lasten van geneeskundige verzorging bij een langdurige ziekte of gebrek zelf te betalen of te verzekeren.